

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ח אב תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות נ.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד אמצע סעיף ג' "ואם התנה".
מוסר: שמירת הלשון - פרק ט"ז 'ואפילו אם' עד סוף פרק ט"ז.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יחוד המעשה פרק ה' 'וכאשר יתייאש היצר... מצד הגאות והגאון' עד 'ואם לא תשמע לוי'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

אלול: "הזעזוע הראשון הוא כבר בשם של הפרשה" | הרמז האחרון של מרן חכם שלום כהן זצ"ל | בשעה 3:30 לפנות בוקר
ראיתי פעוט צועד ברחוב: "אני הולך לגן של שמחה" | עם מי הכי כדאי לעשות הסכם 'יששכר וזבולון'? | 2474

זמן אלול

לאור בקשתו המיוחדת של ראש הישיבה
הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א:
היום התחיל 'זמן אלול' בישיבה הגדולה
בעולם - ישיבת מיר בירושלים

במודעה מטעם הנהלת הישיבה נכתב כי ראש הישיבה ביקש זאת "עקב האסונות הקשים שאירעו בשבועות האחרונים רח"ל"

לבקשת ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל. במודעה
מטעם הנהלת הישיבה נכתב כי ראש הישיבה ביקש זאת "עקב
האסונות הקשים שאירעו בשבועות האחרונים רח"ל".

בהנהלת הישיבה עדכנו גם כי ראש הישיבה הגרא"י פינקל
התייעץ עם מרנן ורבנן גדולי ישראל, בטרם פרסם את בקשתו,
כשציין כי "עקב האסונות אין לנו אלא להתחזק בתפילה ובעמלה
של תורה".

לתלמידי הישיבה נמסר כי ההסעות לישיבה יתנהלו כסדרן
החל מיום חמישי בבוקר. כך גם יתקיימו מנייני תפילה, שחרית,
מנחה וערבית.

בישיבה הגדולה בעולם, ישיבת מיר בירושלים, הודיעו במהלך
השבוע כי תלמידי הישיבה מתבקשים להקדים את זמן אלול
להיום - יום חמישי, וזאת בעקבות האסונות הקשים שהתרחשו
במהלך ימי בין הזמנים בארה"ק.

בישיבת מיר ההודעה הזאת חריגה מאוד. עם זאת, בשורה
של ישיבות חסידיות כבר התחילו את זמן אלול, כנהוג, במהלך
השבועות האחרונים: ישיבת צאנז החלה את הזמן לפני כשבוע
וחצי, ובישיבות גור, בעלזא וויז'ניץ החלו את הזמן בסוף השבוע
האחרון.

ל'חדשות JDN' נודע כי הקדמת זמן אלול בישיבת מיר נעשית

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

רטט של התרגשות, מתח בחלל האוויר. כמה מהמתפללים ניגשו אלי אחרי התפילה ואמרו: "ראש חודש אלול חל בסוף השבוע היו לנו עוד תוכניות, קלקלת לנו את הכל!"

הזעזוע הראשון הוא כבר בשם של הפרשה, 'ראה'. תתחיל להביט! תראה מה קורה לפניך!

וְרָאוּ כִּי טוֹב ה' , והקללה היא בבחינת הכתוב (ירמיה ב', י"ט):
"תִּסְרְךָ רַעְתְּךָ וּמִשְׁבוֹתֶיךָ תִּזְכְּרֶנּוּ וְיָדְעִי וְרָאִי כִּי רַע וְיָמַר עֲזָבָה אֶת ה'
אֱלֹהֶיךָ. שְׁשָׁכַר מִצְוָה, מִצְוָה וְשָׁכַר עֲבָרָה, עֲבָרָה."
הוא אשר נאמר במדרש (דב"ר ד) "רָאָה אֲנֹכִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
מְשַׁאֲמֵר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַדְּבָר הַזֶּה בְּסִינִי, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה" (איכה
ג, לח) "מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הָרְעוֹת וְהַטּוֹב, אֲלֵא מֵאֲלִיָּה הָרְעָה בָּאָה
עַל עוֹשֵׂי הָרְעָה, וְהַטּוֹבָה בָּאָה עַל עוֹשֵׂי הַטּוֹבָה".
וכן פירשו צדיקים את הפסוק: "ראה אנכי נותן לפניכם ברכה
וקללה", ומהי הברכה? - "את הברכה - אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ", זה גופא
הברכה - שתשמעו את דבר ה'.

ניצול כל הכוחות לטוב

יש שפירשוהו כלפי תכונות הנפש ותנאי החיים של האדם,
שיכולים לשמש לו מקור ברכה ועלייה, ויכולים להיות לו לרועץ
להיפך, והכל תלוי באדם. וזה שפתח הכתוב תחילה: "רָאָה אֲנֹכִי
נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקָלָה", היינו שהאדם מקבל תכונות
ותנאי חיים טובים. ומאידך, תכונות רעות וקשיים בחיים. ועל זה
ממשיך "את הברכה - אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ", אם שומע את קול ה' הקורא
לו ומנחה אותו כיצד להשתמש בתכונותיו לטובה, אזי בין הטוב
ובין הרע נעשים לו מקור ברכה בקיום שליחותו עלי אדמות.
והקללה - אם לא תשמעו.

הכרה עצמית

הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב, פירש זאת כתוכחה נוקבת:
נער קטון צריך למשוך לטוב באמצעות הענקת פרסים, קליות
ואגוזים וענישה, ואילו 'גדול' אינו צריך לכך, אלא נמשך לטוב
ומתרחק מהרע מצד הכרתו. וזה שאמר להם משה: "רָאָה אֲנֹכִי
נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקָלָה", כלומר ראו שדרגתכם פחותה,
שאני צריך לכפות אתכם על דברי התורה באמצעות שכר ועונש
של ברכה וקללה.

ה'אור החיים' דרש, שמשה רבינו אמר להם: "רָאָה אֲנֹכִי",
כלומר הביטו עלי, ותראו לאלו דרגות יכול להגיע ילוד אשה. כפי
שכתב הרמב"ם שכל אחד יכול להיות כמשה רבינו.
לעומת זה, יש שדרשו זאת כלפי מי שמביט בצדיקים כסגולה
בעלמא ללא צירוף יגיעה עצמית, 'ראה אנכי' - הבט על עצמך ועל
מצבך, ותעשה חשבון נפשך ואז תתרומם.

הרה"ג רבי נחמן וילהלם שליט"א

"רָאָה אֲנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם" (דברים י"א, כ"ו)

נקלעתי פעם לאתר נופש בשבת פרשת 'ראה'. היתה זה שבת
מברכים 'אלול'. הוגשתי לברכת החודש, התחלתי ניגון של 'ימים
נוראים' - 'מכניסי רחמים', אחרי זה ב'כתר' ניגון של 'וידע כל
פעול', בבת אחת עבר הקהל למחוזות אחרים. רטט של התרגשות,
מתח בחלל האוויר. כמה מהם ניגשו אלי אחרי התפילה ואמרו:
"ראש חודש אלול חל בסוף השבוע היו לנו עוד תוכניות, קלקלת
לנו את הכל".

זהו 'אלול', תופס את היהודי בכל מקום. וכלשון הפסוק:
"יִמְצְאוּהוּ בְּאֶרֶץ מְדָבָר וּבְתַהוֹ יֵלֵל יִשְׁמֵן יִסְבְּכוּהוּ יִבְוֹנְהוּ יִצְרְנְהוּ
כְּאִישׁוֹן עֵינָו".

הזעזוע הראשון הוא כבר בשם של הפרשה 'ראה', תתחיל
להביט. תראה מה קורה לפניך.

משמעות הזעזוע והקריאה של 'ראה' שונה מאדם לאדם, לפי
מצבו באותה שעה. ואכן רבים הפירושים שנכללו בקריאה זו.
ה'ספורנו' מבאר לאמור: "ראה שאין דרך של בינוניות. או
ברכה או קללה".

ה'חתם סופר' מבאר: הלשון 'היום' מורה על ענין ההתחדשות,
כמו שדרשו חז"ל: 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים'. ויש להבין,
בשלמא כאשר האדם בדרגת התחדשות תמידית מובן שראוי
לברכה, אך מדוע אם עושה את המוטל עליו אך אינו בדרגת
התחדשות תמידית - הריהו ראוי לקללה.

ומבאר: אדם בטבעו צריך התחדשות תמידית, ואם אינו
מוצא זאת בתורה, הוא מוצא זאת בדברים אחרים, וממילא ללא
התחדשות הוא מגיע ליניקה ממקורות זרים, ועל כך היא הקללה
ח"ו. וכלשון הפסוק (דברים ד', כ"ה): "וְנִוְשְׁנָתֶם בְּאֶרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם".

הברכה והקללה שבעצם המעשים

עוד מפרשים חכמי הדורות: פסוק זה אינו מדבר על גמול של
שכר או עונש, אלא בא לומר שבמעשים עצמם יש ברכה או ח"ו
קללה. והיינו שהקב"ה נותן היום לפנייהם את התורה והמצוות,
והם בעצמם הברכה, ואם אין מקיימם ח"ו - הם הקללה.

וזה החילוק בין תוכחת 'בחוקות' לתוכחה זו והמשכה
בפרשת כי תבוא: התוכחה בפרשת 'בחוקות' היא בתורת 'עונש',
ואילו בפרשה זו מדבר על המציאות. הברכה היא בבחינת 'טעמו

סיבה לעצור לפתע באמצע דיבור שנון, להפסיק באמצע מאכל תענוג, להסיט מבט, לעצור מחשבה, 'באלול הכל אחרת'...
 בראש חודש אלול יורדת רוח של התחדשות בעם ישראל, בכל מקומות מושבותיהם, ספסלי מעוזי התורה ובתי המדרשות מתמלאים בני תורה צורבים, עם ניצוץ בעינים והרבה שאיפות, כל אחד התקדם, עלה שלב, רוח של תנופה ותקווה באויר.
 הקריאה "לְכוּ וְנִשְׁכַּח אֶל ה'" בתפילת יום כפור קטן בערב ראש חודש אלול, מניעה נימי לב רבים וסוחפת עמה רבים, לעלות בהר ה' ולקום במקום קדשו.
 רגשות לב חבויים מתגלים, גחלים הופכות לשלהבות, הטון והסגנון משתנים, איש את רעהו יעזרו, כל אחד מחפש עצות ודרכים לשוב אל ה' ואל אלוהינו כי ירבה לסלות.

פחד של "סִמְר מִפְּחָדָךְ בְּשָׂרֵי וּמִמְשִׁפְטֵיךָ יִרְאֵתִי", כדברי רבי יוחנן בן זכאי (ברכות כח:): 'איני יודע באיזו מוליכים אותי - ולא אבכה!?!'. יחד עם בטחון של 'מפחדך אני בורח אליך'. והרגשת רוממות וקירבה של "אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי". עד "אֲכָלוּ רַעִים שְׁתֵּי וְשָׁכְרוּ דוֹדִים".
 אלול היא סוגיא שנלמדת בעיון המוח והלב בהיכלי התורה, החסידות והמוסר. כל אחד מעמיק בה, ובעצם מעמיק בתוך עצמו, לבדוק את מה שטעון בדיקה ושיפור. לפשפש ולמשמש במעשים.
 יש 'יהודים של כל השנה' ו'יהודים של אלול'. 'אלול' היא

על דא ועל הא

הרב התבונן באתרוגים המהודרים שעה ארוכה ושייבה שוב ושוב את יופיים, אבל כאשר שאלו אותו על איזה מהאתרוגים היה בוחר לברך בחג הסוכות הבעל"ט - סירב להשיב

השבוע, הבינו בני הבית את פשר הסירוב העיקש

הקטיף והמיון במטעים שבמרקו.
 בני הבית מספרים, כי הרב התבונן באתרוגים המהודרים שעה ארוכה ושייבח שוב ושוב את יופיים, אבל כאשר שאלו אותו על איזה מהאתרוגים היה בוחר לברך בחג הסוכות הבעל"ט - מרן סירב להשיב. בני הבית התעקשו, אבל גם לאחר הפצרות חוזרות ונשנות, מרן ראש הישיבה סירב להשיב על השאלה.
 השבוע, הבינו בני הבית את פשר הסירוב העיקש.
 ('שחרית')

מספר ימים לפני שפונה מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן זצ"ל בפעם האחרונה בחייו לבית החולים הדסה עין כרם בירושלים, עלו למעונו מגדלי אתרוגים במרוקו המייבאים אותם לארה"ק לקראת חג הסוכות.
 מגדלי האתרוגים ביקשו את ברכתו של נשיא המועצת, לאתרוגים שעומדים תחת השגחת מערך הכשרות של בית דין 'נוה ציון' שבנשיאותו. כפי שדווח ב-JDN, חכם שלום זצ"ל בעצמו שלח את נאמן ביתו הרב דוד בן שמעון לפקח על תהליך

הסיפור היומי

באותו יום, כשצעדתי כהרגלי למקווה בשעה שלוש וחצי לפנות בוקר, אני רואה לתדהמתי פעוט צועד לו מעדנות ברחוב. שאלתי אותו לשמו אך הוא סירב לשתף אותי בפרט שולי זה, רק את המידע הזה הסכים לנדב - כי הוא הולך עכשיו ל"גן של שמחה הגנת"...

שישן שנת ישרים בעריסה הסמוכה: "אני רואה את מוטי כאן בחדר לידי, אני לא מבינה על מה את מדברת".
 "לא, אני מתכוונת לילד הגדול יותר חיימקה שלומד אצלי בגן השנה".
 "נראה לי שאת טועה", אומרת לה גב' כהן. "חיימקה ילד גדול וישן לבדו בחדר הסמוך. כשהוא צריך משהו הוא יודע להגיע

בשעה שלוש וחצי לפנות בוקר צלצל הטלפון בבית משפחת כהן מבית שמש. אם המשפחה שהתעוררה הביטה על הצג כלא מאמינה: מה רוצה ממני הגנת שמחה בשעה כזו?
 "רק רציתי להרגיע אותך שאין לך מה לדאוג. הבן שלך נמצא במקום מבטחים..."
 גב' כהן לא מבינה. היא מביטה על מוטי בן השנתיים וחצי

ולהעיר אותי. חכי רגע, אני כבר בודקת".

היא יוצאת לבדוק. למרבה חרדתה היא מגלה כי דלת הבית פתוחה לרווחה ומיטתו של חיימקה ריקה...!
"אני לא מבינה, מה קורה פה?!" - היא כמעט מתעלפת מתדהמה מהולה בחרדה עצומה...

*

ר' אפרים, תושב בית שמש, נוהג להשכים קום טרם עלות השחר. "מאז גיליתי את הסוד הזה", הוא מספר, "חיי השתנו לבלי היכר. שעות יקרות ערך של עמל התורה באשמורת הבוקר - כל חפצי לא ישוו ביקרת איכות שעות אלו.

אותו בוקר, כהרגלי, אני צועד לבית הטבילה בשעה שלוש וחצי לפנות בוקר, ולתדהמתי אני רואה ילד קטן צועד לו מעדנות ברחוב. שאלתי אותו לשמו אך הוא סירב לשתף אותי בפרט שולי זה, רק את המידע הזה הסכים לנדב, כי הולך הוא ל"גן של שמחה".

הבנתי את הסיטואציה ואמרתי לו שאני אעזור לו ללכת ל"גן של שמחה". הרמתי אותו על זרועותיי והרגעתי אותו, אך בליבי חשבת: רבונו של עולם, איך אני מוצא את הגן של שמחה בשעה כזו? התפללתי להשם יתברך כי יסייע בידי.

ואז נזכרתי כי ליד המכולת השכונתית ישנו לוח מודעות עליו נוהגים לפרסם מודעות הנוגעות בעיקר לנשות השכונה: מכירות וכדומה. אולי שם כעת, בעונת הרישום לגנים, אמצא איזה פרסום על ה"גן של שמחה".

נגשתי לשם. הארתי עם הפנס של הטלפון את המודעות ואכן בס"ד מצאתי את מבוקשי: "אמא יקרה, אם את מעוניינת שבנך יגדל לתפארת חייגי למספר..." חייגתי למספר. הגננת ענתה

והתפלאה מי רוצה להירשם לגן בשעה כזו...

*

המעניין והמצחיק בסיפור האמיתי הזה הוא, שכאשר ר' אפרים לקח את חיימקה לביתה של הגננת שמחה, הוא סיפר לגננת בתום לב כי כואבת לו האצבע ולכן בא לספר לה... חיימקה שכח כי בחדר הסמוך נמצאת לה אמא שכה דואגת לו, ושוקדת כל העת על טובתו.

לעיתים בסערת האסונות ובחרדת הצרות אשר עוברים בימים אלו על לא מעט משלומי עמך בית ישראל יש לסיפור עם חיימקה משמעות אחרת, כדברי "חובות הלבבות" בהקדמתו לשער הבחינה וז"ל:

"...מפני מה שמוצא אותם בעולם ממיני הפגעים, ומה שמגיע אליהם מענייני הפסד בגופם ובממונם, ולא הבינו סיבות אופני טובתם בהם ותועלות הניסיון והמוסר להם, כדברי הכתוב: (תהילים צ"ד) 'אשרי הגבר אשר תייסרנו קה ומתורתך תלמדנו', ושכחו כי הם וכל אשר להם טובות שהטיב להם הבורא נדבה וחסד, וגזר בהם בצדק כפי מה שחייבה חכמתו.

"ומה נדמו בזה אל אנשים עיוורים הובאו אל בית מוכן להם בכל תועלותיהם, והותקן על התיקון הנאה והנאות לתועלותם, והמציא להם שם רופא לרפואתם מעיוורונם, והם התעלמו מעסוק ברפואתם והמשיכו להיפצע ולהיכשל שם.

"אך מנגד, המשכילים להתבונן ולראות ולהודות על חסד השי"ת שבתוך הקשיים והצרות, יגדל שבחם ותרבה הודאתם למטיב להם, ויגיעו בזה אל התענוג וההנאה בהם בעולם הזה, ולשכר טוב לעולם הבא..."

(גיליון 'התחזקות וביטחון במשנת הזרע שמשון')

יהלומים מגדולי ישראל

רבינו סגר החל לצאת מהרכב, ואני כמשיח לפי תומי אומר לו שלבסוף הזמן מזהל אחר לברית. "מה, הוא ביטל אותו?" - נזעק רבינו - "זה בן אדם לחברו! אני לא רוצה להיות פה סנדק!" עמדתי אובד עצות...

גדול כבוד הבריות

אמר לו הרבי: תתקשר מיד לאשתך בעורך כאן בבית, ואמור לה שבנתיים הולכים להמשיך את השידוך כרגיל, הולכים לראות את המדוברת, ואחרי זה תוכלו לעשות מה שאתם רוצים. להפסיק עכשיו לפתע את השידוך, זה מבייש מאד את המדוברת, מה שאין כן אם הולכים להסתכל ומצטדקים שהיא לא מצאה חן בעיניהם, זה דבר שמתקבל יותר, כי הרי לתכלית זו הולכים להסתכל עליה, אבל לבטל סתם שידוך באמצע היום, זה הרבה יותר חמור. רבי נתן דוד סיפר לי, שהרבי מסאטמאר ממש אחז בו, ודחף אותו לטלפון, ולא נתן לו ללכת הביתה, עד שיראה בעיני

סיפר המג"ש הנודע בעל 'כבוד שבת' על התורה, הגאון רבי יקותיאל אלימלך פריעדמאן שליט"א:
"הסיפור הזה מאד חביב אצלי, כי שמעתי אותו בעצמי מבעל המעשה, וגם יש בזה מוסר השכל נורא. שמעתי את זה מהרב הגאון רבי נתן דוד זילבערשטיין ז"ל, שכשהגיע בנו הבחור לגיל שידוכין, הציעו לו שידוך שמצא חן בעיניו, וכבר נקבע שבילילה הקרוב יבואו לראות את המדוברת. אמנם בנתיים שמעו על המדוברת דבר מה ובעקבות כך רצו לבטל את השידוך, ורבי נתן דוד הלך לשאול את הרבי הקדוש מסאטמאר כדת מה לעשות לעת כזאת.

שאלתי את אבי הבן: זה לא המוהל שאמרת לי, והוא עונה לי: נכון, ביטלתי אותו.

יצאתי לרכב ואמרת לי לרבינו שמוכנים לברית. רבינו סגר את הגמ' והחל לצאת, ואני כמשיח לפי תומי אומר לרבינו שבסוף זה מוהל אחר.

רבינו שאל: "מה, הוא ביטל אותו?" - ונזעק: "זה בן אדם לחברו! אני לא רוצה להיות פה סנדק, נחזור מיד הביתה!" הייתי אובד עצות. ביקשתי מרבינו רשות להכנס לומר לאבי הבן שלא יחכה, ורבינו הסכים. רץ לרכב והסביר לרבינו שהיתה בעיה עם המוהל שהוזמן מלכתחילה, והוא לא יכול היה להגיע, ורק משום כך לקחו מוהל אחר, וחלילה לא פגעו בו, ואז נחה נחה דעתו של רבינו והוא הסכים להיכנס.

(שיח אמונה)

הטהורות איך שהוא מתקשר לאשתו, והוא מסכם איתה על כך, שלא הולכים לבייש בת ישראל.

(מתיקות הדף היומי)

סיפר הרה"ג רבי ישעיהו אפשטיין שליט"א: באחת הבריתות שהתקיימה באולם אם וילד בב"ב התכבד רבינו הגר"ח קניבסקי זצ"ל בסנדקאות, בדרך שאל אותי מי המוהל ואמרת לי - מוהל פלוני.

שהגענו למקום רבינו ביקש את הגמ' ונשאר ברכב ללמוד, ויצאתי לראות אם כבר מוכנים, ואבי הבן אומר לי: כולם מוכנים, רבינו יכול להכנס.

לפתע אני שם לב שזה לא המוהל שהוא אמר לי קודם.

הסיפור היומי

האנשים אמרו לאבא שהם הביאו עבורנו משלוח מחו"ל. הוא ירד איתם, וראה שני ארגזים ענקיים ליד הדלת. הוא דחף את הארגזים לתוך הבית והסתובב להודות להם - אך הם נעלמו כלא היו...

הסיפור שאבא סיפר לי רגע לפני שהוביל אותי לחופה

כעבור זמן לא רב הגיעו שני אנשים ודפקו אצל אמא בדלת. אמא נבהלה ושאלה מבעד לתריס מי שם ומה הם מחפשים בשעה כה מאוחרת של הלילה, ומחמת החשש שלה הפנתה אותם לבית הכנסת בקומה מעל. הם הגיעו לבית הכנסת וביקשו מאבא להתלוות אליהם, אבא ירד איתם וראה שני ארגזים ענקיים. הם אמרו כי באו למסור משלוח שקרובי משפחה שלחו מחו"ל.

הוא דחף אפוא את שני הארגזים הכבדים לתוך הבית והסתובב להודות להם, אך הם נעלמו כלא היו.

אבא המשיך וסיפר: אותם שני ארגזים היו מלאים בכל טוב, קופסאות שימורים וכל מילי דמיטב, אותם ארגזים הספיקו לזון את המשפחה חודשים רבים!

אבא ניסה למצוא את הקרובים ששלחו את ארגזי המזון, אך אף לא קרוב משפחה אחד מהקרובים ומהרחוקים יותר לא ידעו על מה הוא מדבר...

אבא סיים את הסיפור ואמר: אני מספר לך את הסיפור כדי ללמד אותך דבר אחד: "אם אתה בוטח בה' לא יחסר לך דבר!!! ועכשיו שאתה נכנס לחופה חשוב לי לומר לך זאת, שרק תתחזק בביטחון בה' והוא יתברך יכלכלך!

(טיב הקהילה' פרשת עקב)

מספר הרב י' פ': זה היה ביום חתונתי. רגע לפני שהובילו אותי תחת החופה, לקחני אבי מורי זצ"ל לצד וביקש לספר לי סיפור, אך לא לפני שהבטחתי שהבטחתי לו שלא אספר זאת לאף אדם, ובפרט שהוא בעצמו בעל המעשה. אחרי שהבטחתי, סיפר את המעשה כדלהלן:

היה זה בשנות הצנע כאשר היה רעב בירושלים ובאותה עת גם היה מצור של צוררי היהודים שהתנכלו אליהם וחסמו את דרכי הגישה לירושלים כך שגם לא היתה אספקת סחורה ומזון. אבי מורי היה אחד מהחלבנים של ירושלים, ולמרות שהיו בידו תלושים לקבלת מזון, מאחר ולא הגיעה אספקה לא היה מה לאכול.

אבי מורי ניצל כל רגע ללימוד התורה וכך גם בבית היה רכון על תלמודו, אמא פנתה אליו ואמרה כי הילדים רעבים מאוד, הוא הרים עיניו מהגמרא הקדושה ואמר לה בחן שתגיד תהילים. אמא הצדקת עשתה כבקשתו אך כעבור זמן אמרה לו שהילדים רעבים ולא נרדמים מרוב רעב!!!

מששמע שלא נרדמים מחמת הרעב, אמר, אם כך אעלה לבית הכנסת לומר תהילים. הוא עלה לקומה מעל הבית, שם היה בית כנסת קטן, ופתח באמירת תהילים בחום וברגש. היה זה כחצות ליל.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

כתובות דף נ

עם מי הכי כדאי לעשות הסכם 'יששכר זובולון'?

המבזבז אל יבזבז יותר מחומש

בהשקפה ראשונה היה נראה שטוב ועדיף לו להשתייך ללימוד של הצעיר. ברם לכאורה יש לדון לא כך מתרי טעמי: א. ע"פ אמרם ז"ל דאחד בצער כמאה שלא בצער, וא"כ המבוגר לומד בעצם 900 שעות ביום, ורב שכרו של המבוגר מהצעיר לאין שיעור. ב. כשם שכל אחד מבין שיש חילוק בין מי שלומד לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא ומכל לימוד שלו מגיע עד ההלכה למעשה, לבין מי שלומד בשביל לפלפל בתורה ולחדד התלמידים, שבודאי שלאסוקי שמעתתא השכר גדול יותר (זולת המבואר בתוס' נדה יד, ב), כך יש חילוק עצום בין צעיר שנמצא בתחילת דרכו בלימוד לבין אדם שכבר שהה בכלל עשרים שנה ויותר והוא נטוע בהיכלי התורה שנים רבות, וסברתו סבא והבנתו הבנה, ומשתדל להיצמד כמה שיותר להלכה למעשה, ומשתייך יותר לאמת התורה.

כשהצעתי שאלה זו קמי רבנו השיב באופן אחר, וכך לשונו במדויק: אם רוצה להרויח עכשיו יותר, שיתן לצעיר, אבל למעשה למבוגר זה 'הצלה' למשפחתו... (ומשמע מדבריו שזה חובת צדקה שאינה מוגבלת לחומש, ועד כמה שעומדת לפניו מצות הצדקה צריך ליתן, או דכיון שאצל האברך המבוגר מדובר בדחק של משפחה ברוכת ילדים א"כ זה ענין הנוגע להצלת נפשות ודוחה ת"ת ולכן יש להקדימו).

חזרתי ושאלתי: אבל מדוע לא נחשיב את תורתו של האברך המבוגר כאילו מאותם 8-9 שעות לימוד שלו נוצרו 800-900 שעות, שהרי 'אחד בצער כמאה שלא בצער'?

תשובה: התומך תורה צריך לעשות חשבון כמה מרויח למעשה, ומה שאמרו 'אחד בצער כמאה שלא בצער' זה לגבי השכר, אבל אין למבוגר 'שטייגען אין לערנן' כל כך כמו לצעיר, חסר לו ה'שטייגען אין לערנן'... עכ"ל.

(כאייל תערוג)

גביר יר"ש פנה לישיבת מיר ומעוניין בהצעת הסכם 'יששכר זובולון' הכדאי ביותר. בהגיעו לבחור את האברך הנעלה ניצבות בפניו שתי קבוצות, קבוצה שקדנית ביותר, שבה עשרות אברכים בגילאי 25-30 המגיעים בהתמדתם לכדי 12 שעות יומיות, לעומתם קבוצה נבחרת גם היא ברמתה שבה עשרות אברכים בגילאי 40-45 המגיעים בממוצע היומי לסך 8-9 שעות בלבד (מדובר כאן באברכים שגם הם בצעירותם למדו 12 שעות אבל כעת עקב נישואי ילדיהם וטרדתם במשפחתם הגדולה נתמעטו בעל כורחם שעות התמדתם בתורה). מבקש גביר זה שנעזור לו במבוכתו, באיזו מן הקבוצות ימצא את שותפו לחופת השכינה בגן עדן.

ונקדים, מידוענו אינו מחפש כאן לקיים מצות צדקה, משום שהוא כבר מפריש חומש מנכסיו למשפחות עניות, ואסור לו לתת יותר מזה כתקנת אושא שהמבזבז אל יבזבז יותר מחומש. אמנם לצורך שותפות בלימוד התורה מותר וראוי ליתן אף יותר מחומש [כמש"כ הח"ח בספרו אהבת חסד (ח"ב פ"כ סי' ד) וז"ל: ודע עוד דכל עיקר התקנה (ליתן עד חומש) הוא לסתם צדקה אבל להחזקת תורה מצדד השטמ"ק (כתובות מט, א) דלא שייך זה כלל, וכן בדין, אחרי שעבור זה יש לו חלק בשכר תורתו וכו' ע"ש, עכ"ל. ועי' בקובץ מאמרים ואגרות (החדש ח"ב עמ' קס) שר' אלחנן וסרמן ביאר שמלבד המצוה והשכר על עצם החזקת התורה, יש לזבולון גם חלק בתורה עצמה של לומדה, ועל קנין התורה אין שיעור, עיי"ש]. עתה, מאחר ולעתידי לבא ישב הזבולון בצל חופתו של יששכר כדכתיב: 'בצל החכמה בצל הכסף', וחלק כחלק יאכלו בסעודת הלווייתן, מסתפק מידוענו לאיזה חופה כדאי לו יותר להיכנס ומהיכן ירויח יותר, מחופת הצעיר שלומד י"ב שעות או מחופת המבוגר שלומד ט' שעות.

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

עדיף להיחשד כשקרן מאשר לעבור על איסור

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בביאורים ומוספים מציניים, שלעיל בפתיחה מתייחס ה'חפץ חיים' למקרה ששמעון כן ניגש לראובן ומוכיח אותו על שדיבר עליו באוזני לוי. במקרה זה עלול להיות שראובן יכחיש ויטען: "לוי שיקר, לא דיברתי עליך מאומה באוזניו". ואז יחזור שמעון ללוי ויאמר לו - "מדוע שיקרת?"

במקרה שהדברים התפתחו כך - מדגיש ה'חפץ חיים' - על לוי להיזהר שלא לשוב על איולתו הראשונה. עליו לשתוק ולקבל על עצמו את חשדו של שמעון כי שיקר, ולא לחזור ולהתעקש אל אמיתות דבריו הראשונים. ובודאי שאסור לו לומר לשמעון - "בוא עמי ותיווכח שאמת דיברתי, בכך שאחזור על הדברים בפני ראובן עצמו". כי אם אכן יאמר זאת בפני ראובן, יעבור שוב על איסור רכילות, וגם ילבין את פני ראובן ויעבור על "ולא תשא עליו חטא".

בתוך הסעיפים הנלמדים היום (הלכות רכילות כלל ג' סעיפים ב-ג-ד) דן ה'חפץ חיים' בהתרחשות שבה עלול אדם שהיה קרבן ללשון הרע, להיכשל אף הוא באיסור בתום לב, מתוך פעולה של 'הגנה עצמית' כביכול.

וזו לשונו בסעיף ב': "אם ראובן דיבר על שמעון בפני לוי, והלך לוי וסיפר את הדברים בפני שמעון, אסור לשמעון לומר אחר כך לראובן 'איך דיברת עלי בפני לוי?', כי על ידי זה גם הוא עובר על איסור רכילות, מחמת לוי".

כלומר: שמעון, השומע מלוי שכך וכך אמר עליו ראובן, אסור לו להוכיח את ראובן על כך. כי בזה הוא מרכיל על לוי, שגילה את הדברים שאמר לו ראובן. שכן למרות שלוי בעצמו עבר על איסור רכילות בכך שסיפר את הדברים, אין הדבר מתיר לשמעון לרכיל עליו.

הדדע הדדע הדדע

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני

ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

נרתיק של תפילין שבלה - האם הוא טעון גניזה?

מאחר והנרתיק מכסה ישירות את הרצועות שיש בהן קשרים הרומזים לאותיות שם ה', יש להחמיר ולהחשיבו כ'תשמיש קדושה', ואין להכניס בתוכו חפצים נוספים; ויש שהתיר להכניס לתוכו פתק שבו רשומים פרטי הבעלים, למקרה של אבידה. ואם לפעמים מכניס את התפילין בנרתיק ללא הקופסאות, דין הנרתיק כדין הקופסאות.

[משנ"ב מב, ט, טו ר"ט, וביה"ל ב, ד"ה משל; ביאורים ומוספים דרשו, 13, 15 ו'16]

קופסאות התפילין, המכסות את בְּתֵי התפילין, דינן כ'תשמיש קדושה'. ואף אם נשברו באופן שאינן ראויות לשמש לתפילין, אסור להשתמש בהן לצורך אחר, (למעט לצורך ספר תורה, במקרה שקיימת אפשרות של שימוש כזה), והן טעונות גניזה. והנרתיק שבו מונחות התפילין כשהן מכוסות בקופסאות - כנהוג בימינו - מעיקר הדין, אינו נחשב ל'תשמיש קדושה', כיון שאינו מכסה ישירות את התפילין, כי אם את הקופסאות. אולם,

האם מותר להכניס סידור או מראה לנרתיק הטלית והתפילין?

נחשב כתשמיש המיוחד רק לקדושה. ומסיבה זו, גם אם מכניסים בנרתיק זה סידור בדרך קבע - קדושת הסידור אינה מחשביה את הנרתיק לתשמיש קדושה.

אולם, תיק של טלית שלפעמים מכניסים בו את התפילין ללא הנרתיק, יש להקפיד שלא להכניס בו חפצי חולין כי אם במקרה הצורך.

[משנ"ב מב, יא; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

טלית אינה נחשבת כחפץ של קדושה, ולכן, נרתיק הטלית אינו נחשב כ'תשמיש קדושה', ומותר להכניס לתוכו חפצים אחרים. ואף תיק של טלית שמכניסים בתוכו את תיק התפילין, כנהוג, אין הדבר הופך אותו לתשמיש של קדושה, הן משום שאינו משמש ישירות את התפילין, אלא את הנרתיק שלהן, כך שבחסות תפילין אינו אלא 'תשמיש דתשמיש' של קדושה; והן משום שהוא מיועד גם לחפץ שאינו קדוש, דהיינו הטלית, וממילא אינו

פירוש ההלכה "הזמנה לאו מילתא היא"

מאידך, אף כשהשתמשו בחפץ לצורך הקדושה, אין האיסור חל עליו אלא כאשר הקצוהו לצורך הקדושה. ונמצא אם כן, שהקדושה חלה על החפץ, כאשר הקצוהו לצורך הקדושה, והשתמשו בו לצורך הקדושה. ומי ש'הזמין' תשמיש קדושה לצורך של קדושה שעדיין אינה ברשותו - כגון נרתיק לצורך תפילין שעתיד לקנות - ההזמנה לא חלה.

[שו"ע מב, ג, משנ"ב ט, וביה"ל ד"ה למיצר]

כפי שלמדנו, חפץ של קדושה שעדיין לא השתמשו בו, מותר בשימוש לצורך קדושה הפחותה ממנו, ו'תשמישי קדושה' שעדיין לא השתמשו בהם, מותר להשתמש בהם אף לצורכי חולין. ואף אם הקצו את החפץ לצורך הקדושה - כגון נרתיק שהוקצה לתפילין - אין האיסור חל עליו כל עוד לא השתמשו בו. הלכה זו נקראת: "הזמנה לאו מילתא היא", דהיינו, 'הזמנת' החפץ והקצאתו לשימוש של קדושה, אינה אוסרת אותו בשימוש אחר.

* חכמינו ז"ל אמרו: "מעלים בקודש, ואין מורידים". ובכלל זה, שמוותר להשתמש בחפצים קדושים רק לצורך קדושה הגבוהה מקדושתם, אך לא לצורך קדושה הפחותה מקדושתם. והלכה זו אמורה הן לגבי חפץ הקדושה עצמו, כגון תפילין, והן לגבי 'תשמישי קדושה', כגון קופסה של תפילין.

* קדושת התפילין של ראש גדולה יותר מקדושת התפילין של יד, משום שרוב אותיות השם ש' ד' י', הרמוז בתפילין, נמצאות בתפילין של ראש: האות ש' על גבי ה'בית', והאות ד' בקשר; ואילו בתפילין של יד רמוזה רק האות י', בקשר הצמוד לבית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

הנוגע בזרועו בשעת הנחת התפילין - האם צריך ליטול ידים?

התפילין, הנגיעה במקומות אלו אינה מצריכה נטילת ידים. ויש שהוסיפו עוד, כי נגיעה במקום הנחת התפילין של יד, אף שלא בשעת הנחת התפילין או חליצתו, אינה מצריכה נטילת ידים.

מאידך, יש מגדולי ישראל שהקפיד שלא לנגוע במקומות המכוסים בשעת הנחת התפילין, ואף הקפיד ליטול את ידיו לאחר הנחת התפילין, מחשש שנגע במקומות המכוסים. [שו"ע כז, א; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

מקום הנחת התפילין של יד הוא על שטח השריר שבזרוע; ובדרך כלל, נוגעים במקום זה בשעת ההנחה, וכן בשעת הנחת התפילין של ראש - נוגעים ומחככים במקום השיער שבראש. שתי פעולות אלו, דהיינו, נגיעה במקומות המכוסים וחיכוך בשיער הראש, מחייבים בדרך כלל בנטילת ידים, (ראה במקורות), אך בנוגע לשעת הנחת תפילין - יש אומרים, שמאחר והנגיעה והחיכוך הן חלק ממצות הנחת התפילין, אינן מצריכות נטילת ידים. ויש שהוסיפו, שאף בשעת חליצת

הלוח היומי

כ"ח מנחם אב | בשנת ב' אלפים תמ"ח, ירד משה רבינו לאחר ארבעים יום השניים, לפסול לוחות אבנים

בשנת ב' אלפים תמ"ח, ירד משה רבינו לאחר ארבעים יום השניים, לפסול לוחות אבנים. (לדעת הסדר עולם). בשנת ג' אלפים של"ז נסתיומו 40 ימי שכיבתו של יחזקאל כפי ציווי הקב"ה, על צדו הימני, ס"ה 430 ימי שכיבה. (יחזקאל ד, ו)

יארציט:

תרנ"ז: רבי נפתלי צבי יהודה ב"ר יעקב ברלין זצ"ל, הנצי"ב מוולוז'ין בעל העמק דבר, העמק שאלה, רינה של תורה, שו"ת משיב דבר ומרומי שדה על הש"ס.

תרפ"ד: רבי יעקב ב"ר אלישע יצחק שור זצ"ל, "הגאון מקיטוב" בעל שו"ת דברי יעקב, משנת רבי יעקב, מקור חכמה ועוד.
תרפ"ה: רבי אברהם חיים ב"ר יצחק עדס זצ"ל, מדייני ביה"ד בי-ם, ר"י המקובלים "רחובות הנהר". בעל תורת אברהם בחכמת הקבלה.

בשנת תש"כ: רבי מנשה ב"ר סלמאן שהרבני זצ"ל, תלמידו של הבן איש חי, בעל כפתור ופרח ופרדס רימונים על התנ"ך ועוד. מתלמידיו הרבים: רבי יעקב מוצפי ורבי סלמאן חוגי עבודי (אב"ד בי-ם) ורבי יהושע משה (רבה של גבעתיים).

תשל"ב: רבי דוד יהודה אריה לייב ב"ר יוסף יוזפא כגן-כהן זצ"ל, 'הרב הנזירבי, בעל קול הנבואה, פתחי פרדס ועוד.

תשע"ב: רבי עקיבא ב"ר שמואל עהרנפלד זצ"ל, רבה של קריית מטרסדורף י-ם.

יארצייט הג"ר נפתלי צבי יהודה ב"ר יעקב ברלין הנצי"ב מוולוז'ין - בעל ה"העמק דבר"
כדאי לברוח מהכבוד

הנצי"ב אמר בשם חותנו, רבי יצחק מוולוז'ין, בשם אביו, הגר"ח מוולוז'ין, בשם הגר"א שאמר: אם ינכו לאדם מהעולם הבא עבור אכילת תרנגולת פטומה אינני יודע, אבל עבור קבלת כבוד שהוא דבר רוחני, ודאי ינכו עולם הבא.
(טוב הפנינים - בהעלותך)

נשתדל לעשות את כל מעשינו לשם שמים ולא לשם כבוד או הערכה מהחברה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il